Lausunto: Suomen elokuvasäätiön budjettiin esitetyn 5,5 miljoonan euron leikkauksen vaikutuksista kotimaiseen elokuva-alaan

Suomen elokuvasäätiön budjettiin esitetty 5,5 miljoonan euron leikkaus vaarantaa kotimaisen elokuva-alan jatkuvuuden, kulttuurisen omavaraisuuden ja taloudellisen tuottavuuden. Leikkaus kohdistuu toimialaan, jonka rahoitusmalli perustuu julkisen tuen rooliin tuotannon mahdollistajana ja siemenrahoituksena kaupallisille investoinneille.

1. Julkinen rahoitus on elinehto elokuvatuotannolle myös kansainvälisesti

Yhdysvalloissa jokainen suuri studioelokuva saa julkista rahoitusta osavaltioiden tukien muodossa. Lisäksi tuotannot hyödyntävät Kanadan, Euroopan ja jopa Suomen tukijärjestelmiä kuvauspaikkoja valitessaan. Tänä syksynä Yhdysvalloissa on myös esitetty liittovaltiotasoisen tukijärjestelmän perustamista, mikä osoittaa julkisen tuen kriittisen merkityksen myös maailman suurimmalle elokuvateollisuudelle.

Euroopassa tuotettiin vuonna 2024 yhteensä 2 500 pitkää elokuvaa (näytelmä- ja dokumenttielokuvia), joista vain 1 % toteutettiin ilman julkista tukea. Suomessa elokuvaa tuetaan julkisilla varoilla huomattavasti vähemmän kuin muualla Euroopassa.

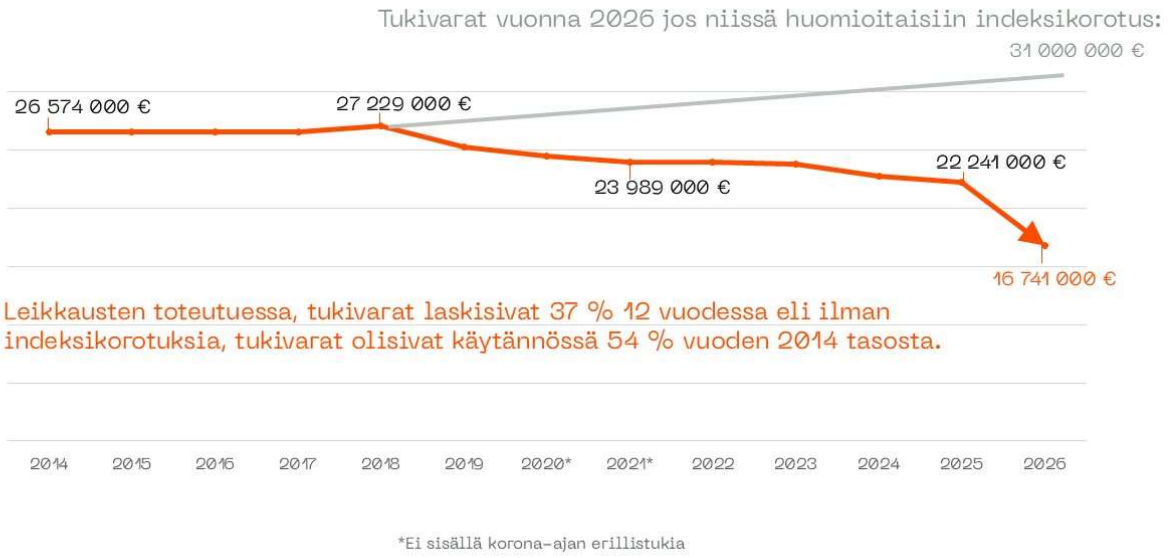
Julkisen tuen osuus pitkän elokuvan rahoituksesta Euroopan maissa keskimäärin:

Unkari	95 %
Portugali	70 %
Kypros	65 %
Bulgaria	63 %
Itävalta	62 %
Kroatia	62 %
Tanska	57 %
Liettua	56 %
Latvia	55 %
Irlanti	54 %
Belgia	52 %
Luxemburg	52 %
Sveitsi	50 %
Saksa	50 %
Iso-Britannia	48 %
Alankomaat	48 %
Ruotsi	44 %
Italia	43 %
Viro	43 %
Puola	39 %
Suomi	37 %
Ranska	35 %
Tsekki	27 %
Norja	23 %

Lähde: European Audiovisual Observatory – Fiction film financing in Europe 2024

Suomen elokuvasäätiön rahoitusta on jo leikattu 5 miljoonaa euroa vuodesta 2018 lähtien. Säätiön tukivaroissa ei myöskään ole huomioitu indeksikorotuksia kuten muiden kansallisten kulttuurilaitosten rahoituksessa. Samaan aikaan elokuvasäätiön hakemusmäärät ovat kasvaneet 56 %. Tuotantotukihakemuksista tukea riitti vuonna 2024 vain 26 prosentille.

Elokuvasäätiön rahoitus 2014–2026

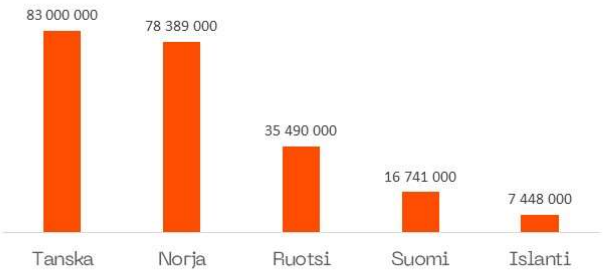

*Ei sisällä korona-ajan erillistukia

Suomessa elokuva-alan julkinen rahoitus on kaukana muiden Pohjoismaiden tekemistä investoinneista, myös bruttokansantuotteeseen suhteutettuna. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa myös alueelliset rahastot sijoittavat huomattavia summia elokuvatuotantoon, täydentäen kansallista rahoitusta.

Budjettivertailu Pohjoismaihin 5,5 M€ leikkauksen jälkeen:

Elokuvainstituuttien tukibudjetit 2026 (M€):

	Tuki per asukas	Tuki suhteutettuna BKT:n
Suomi	2,99 €	1,00
Ruotsi	3,60 €	1,09
Norja	9,37 €	2,28
Tanska	14,35 €	3,84
Islanti	19,21 €	5,51

Lähde: Elokuvainstituuttien tilastojulkaisut

2. Elokuvasäätiön rahoitus tuottaa valtiolle enemmän kuin se maksaa

Elokuvasäätiön rahoitus kattaa keskimäärin kolmanneksen elokuvan tuotantobudjetista. Esimerkiksi 3 miljoonan euron budjetilla toteutettavassa elokuvassa säätiön 1 miljoonan euron tuki mahdollistaa 2 miljoonan euron lisärahoituksen muilta tahoilta. Ilman säätiön osallistumista tätä riskisijoitusta ei tehtäisi.

Esimerkkilaskelma julkisen elokuvatuen palautumisesta valtiolle:

MYRSKYLUODON MAIJA –elokuva (2024)	470 000 katsojaa elokuvateattereissa	
Rahoitus		
Suomen elokuvasäätiö	**1 000 000 €**	23 %
Muu rahoitus	3 390 000 €	77 %
	4 390 000 €	100 %
Vaikuttavuus		
Maksetut palkat	2 570 053 €	59 %
Ennakonpidätykset + sotu	696 753 €	
Tuotannon hankkimien tavaroiden ja palveluiden alv	519 912 €	
Alv myynneistä	139 124 €	
Alv elokuvateatterin lipunmyynnistä	508 000 €	
Yhteiskunnalle palautuva summa	**1 863 789 €**	

TUKIEURO PALAUTUU YHTEISKUNNALLE 1,9 KERTAISENA

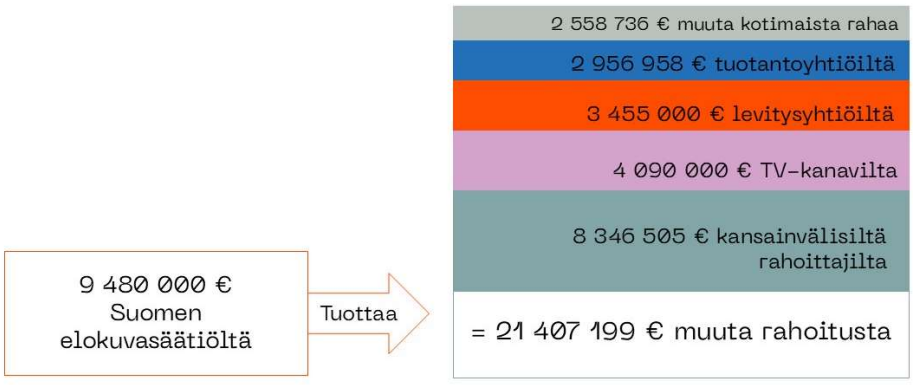
Lähde: Solar Films

Näissä laskelmissa ei ole huomioitu elokuvateattereiden palkkakuluja tai työttömyyskustannusten säästöjä, jotka lisäävät valtiolle palautuvaa tuottoa entisestään.

3. Julkinen tuki mahdollistaa ulkomaisen rahoituksen ja immateriaalisoikeuksien säilymisen Suomessa

Ulkomaiset elokuvarahoittajat edellyttävät kotimaista ankkurirahoitusta. Julkinen tuki mahdollistaa suomalaisten sisältöjen säilymisen kansallisessa omistuksessa. Nämä sisällöt ovat kansallisvarallisuutta ja niiden omistus tarjoaa mahdollisuuden tulevaisuuden tulonmuodostukseen.

Pitkän fiktioelokuvan rahoitus Suomessa:

4. Elokuvasäätiön tuki on ollut ratkaiseva menestysten mahdollistaja

2000-luvulla yhteensä 144 kotimaista elokuvaa on saanut vähintään 100 000 katsojaa elokuvateattereissa. Ne kaikki ovat Suomen elokuvasäätiön tukemia hankkeita. Ilman säätiön rahoitusta elokuvia kuten *Mielensäpahoittaja, Tuntematon sotilas* tai *Risto Räppääjä* ei olisi tehty.

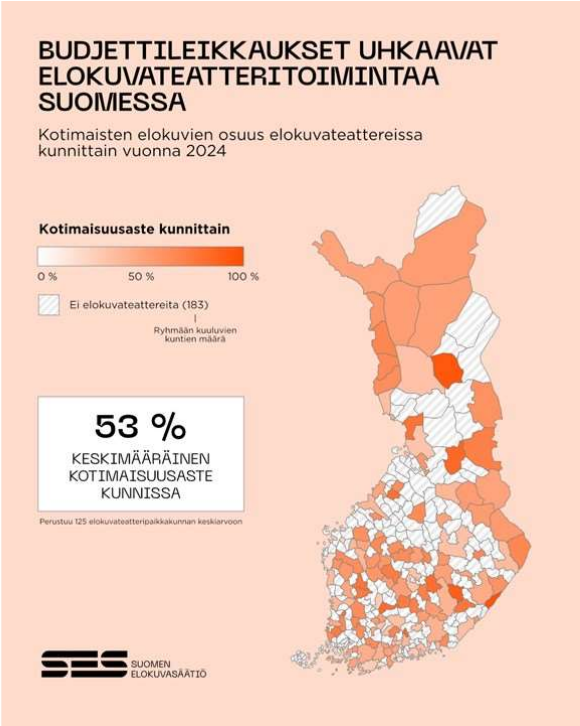

Elokuvasäätiön tuet 10 katsotuimmalle elokuvalle (2015 ->):

	Katsojat	Kehittämistuet	Tuotantotuki	Markkinointi- & levitystuki	Kv-tuet	Yhteensä
Tuntematon sotilas	1 024 359	60 000 €	940 000 €	133 000 €	24 243 €	**1 157 243 €**
Luokkakokous	505 432		695 115 €	120 000 €		**815 115 €**
Myrskyluodon Maija	469 334	80 000 €	920 000 €	120 000 €	38 720 €	**1 158 720 €**
Napapiirin sankarit 2	399 050		800 000 €	120 000 €		**920 000 €**
Ilosia aikoja, Mielensäpahoittaja	349 573		700 000 €	120 000 €		**820 000 €**
Risto Räppääjä ja yöhaukka	346 221		800 000 €	130 000 €	1 500 €	**931 500 €**
Kanelia kainaloon, Tatu ja Patu!	337 899		680 000 €	120 000 €	11 148 €	**811 148 €**
Angry Birds -elokuva	327 708	50 000 €				**50 000 €**
Risto Räppääjä ja Sevillan saituri	315 299		702 515 €	115 000 €	1 500 €	**819 015 €**
Kuolleet lehdet	309 396		650 000 €	95 000 €	151 869 €	**896 869 €**

Kotimaiset elokuvat ovat keskeisessä roolissa myös koko maan kattavan elokuvateatteriverkoston tulonmuodostuksessa.

5. Kansallinen kulttuuri tarvitsee kansallista rahoitusta

Kansallista kulttuuria eivät tee muut kuin oman maan tekijät. Ilman julkista tukea yleisölle on tarjolla vain ylikansallisia, usein amerikkalaisia sisältöjä. Suomalaisten tarinoiden kertominen omalla kielellä on kulttuurisesti merkittävää ja yhteiskunnallisesti arvokasta.

Elokuvatuotanto tuottaa yhteiskunnalle arvoa myös silloin, kun se ei ole kaupallisesti menestyvä. Kulttuurinen pääoma, työllistävä vaikutus ja sosiaalinen ulottuvuus ovat merkittäviä perusteluja julkisen tuen jatkumiselle.

AVMS-direktiivin mahdollistaman suoratoistopalvelujen maksuvelvoitteen käyttöönotto tuo tulevaisuudessa elokuva-alalle kaivattua lisärahoitusta, mutta se ei korvaa elokuvasäätiön tuotantotukea. Maksuvelvoite alkaa tuottaa rahoitusta tuotannoille aikaisintaan vuonna 2028, jolloin kotimaisen elokuva-alan infrastruktuuri on jo kärsinyt merkittävästi rahoitusvajeen aiheuttamista konkursseista ja koulutetun työvoiman siirtymisestä muille aloille. Ulkomaisten suoratoistopalvelujen päättämät investoinnit eivät myöskään yksinään ylläpidä monipuolista, kaikkia suomalaisia yleisöryhmiä palvelevaa tarjontaa.

Suomen elokuvasäätiön rahoituksen leikkaus ei ole säästö, vaan investoinnin alasajo. Se vaarantaa kotimaisen elokuva-alan kulttuurisen ja taloudellisen kestävyyden, heikentää kansallista omavaraisuutta ja vähentää valtion verotuloja. Elokuvasäätiön tuki on investointi, joka maksaa itsensä takaisin – ja enemmän.